

Erdély
ALAPÍTVÁ 1892-BEN

Új sorozat, 57. szám
2013/8.

Megjelenik havonta

Az Erdélyi Kárpát-Egyesület
– Kolozsvár 1891 Értesítője

Szerkesztők:
Tóthpál Tamás
(tothpaltamas@gmail.com)
Pál Gyöngyi

TURISTASÁGI, FÜRDŐÜGYI és NÉPRAJZI FOLYÓIRAT.

Szeptemberi rendezvények

■ **Augusztus 31. (szombat):** Fürdőtúra a Patai sóstóhoz (gyalog 2 km). Találkozás 6.45-kor a 4-es trolibusz Aurel Vlaicu végállomásánál. Túravezető: Szakács Éva ♦ Rekiceli (Havasrekettyei) vízesés – Bot-hágó (Dealul Botii) – Jósikafalva (Beliș, 8 km). Túravezető: Feischmidt János, érdeklődni telefonon.

■ **Szeptember 1. (vasárnap):** Bükki keringő (6 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Túravezető: Bagaméri Tibor.

■ **Szeptember 4. (szerda):** Gyalogolni jó! (12 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Túravezető: Székely Lavotta ♦ Közgyűlés 18 órától az Apáczai-líceumban. Waneck Ferenc előadása.

■ **Szeptember 7. (szombat):** Őzek-völgye (18 km). Találkozás 8.45 órakor a 40-es autóbusz Széchenyi téri megállójában. Túravezető: Székely Lavotta.

■ **Szeptember 8. (vasárnap):** Tűzoltó-padja (6 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Túravezető: Bagaméri Tibor.

■ **Szeptember 11. (szerda):** Gyalogolni jó! (12 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Túravezető: Székely Lavotta ♦ Túravezetők tanácskozása és választmányi gyűlés 17 órától a székházban.

■ **Szeptember 14. (szombat):** Bácsi-torok (10 km). Találkozás 10 órakor a Széchenyi téri 31-es buszmegállóban. Túravezető: Márton Erzsébet.

■ **Szeptember 15. (vasárnap):** Majláth-kút–Rádiós-ház (8 km). Találkozás 8.45 órakor a 40-es autóbusz Széchenyi téri megállójában. Túravezető: Bagaméri Tibor.

■ **Szeptember 18. (szerda):** Gyalogolni jó! (12 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Túravezető: Székely Lavotta.

■ **Szeptember 21. (szombat):** Ördögmalom-vízesés (10 km). Túravezető: Feischmidt János, érdeklődni telefonon ♦ Bácsi-torok (10 km). Találkozás 10 órakor a Széchenyi téri 31-es buszmegállóban. Túravezető: Márton Erzsébet.

■ **Szeptember 21–24. (szombat-kedd):** az Aranyos-völgyétől Reketőig: Alsó Podsága–Vultureasa–Bélavára–Kisbányahavas-üdülőtelep–Űreghavas–Jára-forrásai–Prislop–Piatra Groșilor–Tina-hegy–Demeter-havas (Dumitreasa)–Dobrin. 70 km, 1900 m szintkülönbség. Túravezető: Kiss János, érdeklődni telefonon.

■ **Szeptember 22. (vasárnap):** Bükki séta (6 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Túravezető: Hints Miklós.

■ **Szeptember 25. (szerda):** Gyalogolni jó! (12 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Túravezető: Székely Lavotta.

■ **Szeptember 28. (szombat):** Őzek-völgye (18 km). Találkozás 8.45-kor a 40-es autóbusz Széchenyi téri megállójában. Túravezető: Feischmidt János ♦ Bácsi-torok (10 km). Találkozás 10 órakor a Széchenyi téri 31-es buszmegállóban. Túravezető: Márton Erzsébet.

■ **Szeptember 29. (vasárnap):** EKE-forrás (23 km). Találkozás 9 órakor a monostori végállomáson. Túravezető: Nagy Lajos.

■ **Október 2. (szerda):** Gyalogolni jó! (12 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Túravezető: Székely Lavotta ♦ Közgyűlés 18 órától az Apáczai-líceumban (VÁLASZTÁS!).

■ **Szolgálatos napok a székházban:** hétfőn, csütörtökön 17–18, kedden 11–13 óra között.

■ **EKE fotóklub:** minden kedden 17 órától a székházban.

■ **Könyvtár:** minden csütörtökön 17–18 óra között a székházban.

Túravezetők, szervezők elérhetőségei

Bagaméri Tibor 0742-776930
Feischmidt János 0722-542360
Hints Miklós 0740-758205
Kiss János 0364-807639
Márton Erzsébet 0742-037179
Nagy Lajos 0729-835674
Szakács Éva 0743-670685
Székely Lavotta 0748-036290
Waneck Ferenc 0745-642430

Rendezvényeinkre minden érdeklődőt szeretettel várunk!

Kós Károly teljesítménytúrák tizedszer

KOSZTIN ERIKA

A túrázók fele a Riszeg-tetőn

Tizedik alkalommal szervezte meg augusztus 17-én az Erdélyi Kárpát-Egyesület – Kolozsvár 1891, a Szentimrei Alapítvány és a Művelődés Egyesület az 50, 25 és 10 km-es Kós Károly Emlék- és Teljesítménytúrákat, amelyekben ezúttal 37-en vettek részt. A túra helyszíne Kolozsvár és környékének kalotaszegi peremvidéke, valamint Kalotaszeg, mind-mind olyan helyek, amelyekhez Kós Károly ezer szállal kötődött.

PÁL GYÖNGYI

Az időjárás kedvezett a teljesítménytúrázóknak, derült, napsütéses nyári idő volt, elviselhető a meleg. Mint tudjuk, a teljesítménytúra a turizmus sportosabb megnyilvánulási formája, lényege, hogy az adott távot szintidőn belül kell teljesíteni, áthaladva különböző ellenőrző pontokon, ahol pecsétet kell begyűjteni, ezzel igazolva, hogy a túrázó valóban megtette az általa vállalt útszakaszt.

A túra nemcsak teljesítmény-, hanem emléktúra is. Kós Károly (1883–1977) korának egyik legnagyobb építész, írója és grafikus, közéleti embere volt. Munkásságának kiemelkedő eredménye az erdélyi népi építészet feltérképezése és a magyar, román és szász jegyek ötvöztetésével önálló stílus létrehozása. „Nem gondoltam másra és nem tettem mást, mint szeretettel és lehető hűségesen felrajzoltam benne úgy, ahogy láttam és ahogy tudtam a kicsi kalotaszegi világot, a hegyeket és erdőket, a földet és a népet, melyet én váltaltam és amely cserében vállalt engem és amelynek mindent köszönhetek, ami bennem emberi és művészi érték” – vallotta magáról Kós Károly.

A vállalkozó kedvű kirándulók ezúttal is háromféle útvonal közül választhattak: az 50 km-es, 25 km-es és 10 km-es szakasz mind szelíd dombvidék-

ken halad, ahol a legmagasabb pont a 745 méteres Riszeg-tető. Erdőborította dombok, füves legelők között visz az út, a völgyekben falvak, takaros házak, gyümölcsösök, fiatornyos templomtornyok, igazi kalotaszegi táj. Kós Károly szelleme, tisztelete ma is él az itt élő emberek lelkében.

A 10 km-es táv a Szentimrei-villától déli irányba indul a kalotaszegi földúton. Néhány kanyar után felkaptat a Csiga-dombra, majd dél felé halad az erdőben, a nyeregben az erdő szélén nyugatra fordul. A bozót szélét követve megmássza az Ordományost, rövid kapaszkodó után felér a Riszeg-tetőre.

A 25 km-es táv szintén a Szentimrei-villától indul Sztánára, majd Kispetri felé. Kispetről egy órányira felér az Almási-várhoz, a sziklás nyeregből a gerinc déli ágának élére kaptat fel. Gyéresebb, sűrűbb erdőben, végig a gerincen halad. A tetőről balra Sztána, a Csiga-domb, a Riszeg-tető, balra előre Zsobok. A szőlőskertek között ereszkedik az út Zsobokra, innen a felfelé kanyargó szerpentin a vasúti megálló irányába folytatódik, majd a Riszeg-tető felé.

A leghosszabb útvonal, az 50 km-es túra a Szamos és Nádas vízválasztóján halad, Kolozsvárról, a Kakasos templomtól indul, felfelé a Törökvágáson, tovább a Hója-gerincen, érintve a

Kismartonost, a Báthory-hegyet, a gorbói országut, a Gyerőffy-szöktetőt, Gyerővásárhelyt, a jegenyei menedékházat és a Riszeg-tetőt. A túrán szabályszerűen jobbra erdő, balra országút, azaz a gerincutat kevés kivétellel jobb oldalról az erdő széle határolja, balra kilátás van a Szamos-völgyre. Gyalu után a Kapus patak völgyére van rálátás, majd a Körös tetői felé, valamint a Sebes-Körös forrása után a 745 m-es Riszeg-tetői hármas csomópont felé halad a túra útvonala. Az 50-es túra is a Riszeg-tető érintésével jut el a Varjúvárhoz, azaz a Riszeg-tetőtől a Kós Károly 25 és 10-es túrákkal egyező útvonalon ér a Szentimrei-villához.

A 10 km-es túrát idén 18-an, a 25 km-es túrát 16-on járták végig. A legnehezebben, az 50 km-es túrán azonban, amely 10–12 órányi megfeszített gyaloglást feltételez, csak hárman vettek részt. A tavalyi rendezvényen az 50 km-es távon mégis 18-an vettek részt, míg 2011-ben ugyan csak hárman indultak. Kiss János tizedik alkalommal járta végig ezt az utat az idén.

A túra végén a résztvevők a Szentimrei-villa udvarán elfogyasztották a fáradt túrázóknak járó hagyományos túros puliszkát, miután Szabó Zsolt célbíró, a Szentimrei Alapítvány képviselője kiállította számukra a túra megtételét bizonyító oklevelet. Az idei túra rendezői László Györgyi, kolozsvári EKE-alelnök és Szabó Zsolt, a Művelődés főszervezője voltak, pontbírók Etédi József, Hints Miklós, Kosztin Erika, Szima Márton, Szócs János, Szakács Éva, Székely Lavotta, Pál István és Pál Gyöngyi.

Legpocakosabb és leglezserebb díjak az EKE vándortáborában

Meghaladta az 1300-at az Erdélyi Kárpát-Egyesület idei vándortáborára résztvevőinek száma, de a Csíki-havasokat, az Ezeréves határ környékét és a közvetlen tájat megismerő és ismertető kirándulásokon összesen 3426-an vettek részt. A legidősebb táborozó 86 éves volt, a legifjabb 2013-ban született. Jövőre az EKE vándortáborát a Kolozs megyei Kövenden szervezi a tordai osztály.

TÓTHPÁL TAMÁS

Sikeresen zárult a csíkszépvízi víztározó gátja alatt július 29. és augusztus 4. között tartott XXII. Vándortábor, az EKE fiatal csíki osztályának szervezésében. Az idén 1303 résztvevő (ebből 141 szervező) válogathatott a négy napon át ismétlődő, 24 féle, bármilyen igényt kielégítő túraajánlatból. Az idén (de már tavaly is) számbeliileg dominált az erdélyi részvétel (831) a magyarországgal szemben (453), mely a korábbi években akár 60% körül is mozgott. A más országokból érkezők nagyjából tartották az eddigi arányt: hét németországi, öt szlovákiai, öt holland, egy olasz és egy lengyel.

Változott a részvétel aránya EKE-osztályok szerint is. Míg sok éven át a kolozsvári csapat megszokottan a legnépesebb volt, az idén Kolozsvárt „csak” 65 személy képviselte, újból meghaladva Gyergyó 71 fős részvételétől és elég szorosan követve az 57 marosvásárhelyi „ekés” által. Úgy látszik, osztályunk kioregedett, és nem annyira hatékony az utánpótlási stratégiája... Talán így nem kell csodálkoznunk, hogy a legidősebb résztvevő, az 1927-ben született Balogh Péter is kolozsvári volt. Igaz, hogy a legidősebb női résztvevő, Szentiványi Margit (1929) nagyváradi, de ellensúlyozásul onnan érkezett a legfiatalabb résztvevő is (Kádár Hangai Tamás 2013-ban született). A legfiata-

labb kislányok – Weltz Marcela Vértessomlóról és László Borbála Csíkpálfalváról – 2012-ben születtek. A Csíki-havasokat, az Ezeréves határ környékét és a közvetlen tájat megismerő és ismertető kirándulásokon naponta 700 és 900 között mozgott a túrázók száma, összesen 3426-on vettek részt. Fontos az EKE Vándortábor közösségformáló szerepe, úgy a szervezők, mint a résztvevők számára. Új emberi kapcsolatok teremtését és régiók ápolását segítették a kötetlen beszélgetések, a gazdag tábori program is. Voltak koncertek a táborzáró ünnepségen (Codex, ROLE, Crisis Band), hatalmas tábortűz, de többek közt székely termékek bemutatója is, valamint minden nap előadások. Ezek között érdeklődéssel kísértük Hints Miklós kolozsvári EKE választmányi tagunk korzikai kirándulásáról szóló vetítését. Volt lehetőség más, helyi rendezvényeken való részvételre is: Csíkszeredán ekkor zajlottak a városnapok, a Pityókafesztivál, valamint a Prisma fotóklub szabadtéri kiállítása.

A Vándortábor kiemelkedő eseménye volt a csíkszeredai sportcsarnok névadó ünnepsége augusztus elsején, az EKE és a helyi önkormányzat közös rendezvényeként. A sportcsarnok az Erőss Zsolt Aréna nevet kapta, a májusban a Kancsendzönga megmászása alkalmával tragikus körülmények közt eltűnt hegymászó, a gyergyói EKE tiszteletbeli tag-

LŐRINCZ ISTVÁN

Csúcson! – Több mint 1300-an koptatták bakancsaikat a tábori túrákon

ja emlékére. Ugyanakkor a nevét viselő aréna előcsarnokában az EKE állította emléktáblát is felavattuk. Az ünnepségen még egy kolozsvári részvételt is jelezhetünk: Bogya Zoltán, a Magashegyi Menedékház Egyesület vezetője csapatával Kolozsvárról Csíkszeredáig gyalogosan tette meg az utat az elhunyt hegymászó emlékére.

A vándortábor alkalmával, a megyei osztályok javaslatára, az EKE országos vezetősége díjazza a tagok több éves kiemelkedő munkásságát. Az idei táborban a kolozsvári EKE-osztály tagjai közül Székely Lavotta Balogh Ernő-díjat, Pál István Czárán Gyula-díjat, Lőrinczi István Hermann Antal-díjat, Nagy Lajos és Kovács F. Zsuzsa Merza Gyula-díjat, Mezei Elemér Or-

bán Balázs-díjat, Tóthpál Tamás Tavasz Sándor-díjat, Pál Gyöngyi és Bagaméri Tibor Tulogdy János-díjat, Ambrus Tibor Xántus János-díjat kapott.

Táborzáráskor a rendezők a „leg”-eket is díjazták (itt csak néhányat közlünk). Egyes kitüntetések komolyabbak: díjazták például a legtöbb kilométert megtett túrávezetőt (Barna Lehel, 125 km), valamint a legfiatalabb (Román Tamás, 17 éves) és a legidősebb túrávezető (Pomjáné Béla, 75 éves); a legnépesebb túrának a jávordit jelölték (360 fő), az egy napi rekordot a Kisgyermekes túra (108 fő) vitte el, a legtöbb helynevet gyűjtő táborlakó Kerekes Zoltán lett. Más díjak mókásabbak: a legtöbb neuront elfogyasztó táborlakó (Daday Hunor, titkárság), a legpocakosabb

táborlakó (Mara Zsuzsanna, áldott állapotban a harmadik gyermekével), a legcsíkibb udvarhelyi (Román Árpád), a leghumorosabb táborozó (Mátéfi László, segédtúrávezető), a legjobb hangulatteremtő (Zsigmond Éva), a legtöbb kávét elfogyasztó csapat (Vöröskereszt csapat). Ebben a „leg” kategóriában az 1162 táborlakó közül a kolozsváriak a legrendezettebb táborfelfalért járó, Tóthpál Tamás pedig a leglezserebb táborlakó díjat érdemelte ki.

A XXIII. Vándortábor az EKE Tordai osztálya rendezte (az idei táborban 32-en voltak jelen) a Székelykő tömbjének keleti oldalában fekvő Kövenden, az aranyosrákosi EKE-vár közelében. Találkozzunk ezúttal még többben, ott is!

Elmúlt idők fotókiállításán

■ Hétfőig látogatható a Pata utcai református templom Fehér Galériájában augusztus 18-án megnyílt fotókiállítás, amely az EKE – Kolozsvár 1891 fotóklubja az egy évvel ezelőtt elhunyt Deák József klubtagra emlékezik. Megnyitó beszédet mondott Ferenczy Miklós református lelképásztor a Fehér Ga-

léria részéről és Kalló Márta, az EKE fotóklub tagja.

A kiállítók – Ambrus Tibor, Bozsoki Adrienn, Fazakas Ferenc, Jánky Mária, Jójárt Endre, Kalló Márta, Korom Mária, Lőrinczi István, Mezei Elemér, Petra Stefan Zoltán és Weber László – *Múlt idők* címmel az elmúlást, az idő vasfogának nyo-

mait ábrázoló képeket állítottak ki, ezáltal fel szeretnék hívni a figyelmet régi értékeink elhanyagolt állapotára.

Az érdeklődők hétköznapi 9–14 és 17–19 óra között, vasárnap 11–12 és 17–19 óra között, szeptember másodikáig tekinthetik meg a kiállítást.

Bozsoki Adrienn

A megnyitó mozzanata

Magyar szolidaritás tüze a Bács-torokban

KOVÁCS DIÓSZEGI ZSUZSA

Augusztus 20-án, Szent István királyunk ünnepén a kolozsvári EKE hagyományos rendezvénye a Magyar Szolidaritás tüzeinek meggyújtása. Hagományos, mert már tizenegyszer gyújtottuk meg. Először 2003-ban, az 1933-as gödöllői cserkésztalálkozó hetvenedik évfordulóján. Akkor egy rövid felhívást közölt a Szabadság, a Külföldi Magyar Cserkészszövetség kezdeményezését, hogy a világ minden táján, ahol magyarok élnek, gyűjtsák meg a Magyar Szolidaritás tüzét. Mi akkor hallgattunk a hívó szóra, meggyújtottuk a tüzet. Akkor tizenegyen voltunk, most huszonötön indultunk a Bács-torokba tüzet gyújtani. Néhányan a most jelenlevők közül az első tűzgyújtásnál is ott voltak. Sok ez vagy kevés, ne firtassuk. Voltunk az évek során többen is, de néha kevesebben is. Ha arra gondolunk, hogy a Kolozsvári Magyar Napok is ebben az időben zajlottak, rengeteg jobbnál jobb rendezvényvel, akkor elégedettek lehetünk. A fontos, hogy ott voltunk, meggyújtottuk a Magyar Szolidaritás tüzét, lélekben együtt voltunk a világ magyarságával! A tűz mellett elénekeltük

a magyar és a székely himnusz, egyik társunk elszavalta a Szózatot. Remélhetőleg ezt tették más- hol is, ahol Magyar Szolidaritás tüzet gyújtottak Szent István király ünnepén, és akkor körbejárta a Földet a Magyar Szolidaritás lángja, a Himnusz hangja. Reményik Sándor szavaira gondolva: „Egy lángot adok, ápolod, add tovább” elmondhatjuk, a lángot megkaptuk tizenegy évvel ezelőtt, azóta ápoljuk és továbbadjuk, remélve, hogy a következő években is mindig akad Kolozsváron olyan magyar ember, akinek fontos lesz az életében a hagyományápolás.

Az est zárásaként idők és fiatalok együtt énekeltünk népdalokat, magyar nótákat, megfogadva Kallós Zoltán szavait, amit nagyon sokszor elmondott már, legutóbb a IV. Kolozsvári Magyar Napok megnyitóján, a Magyar Operában: „addig vagyunk magyarok, amíg magyarul énekelünk és magyarul táncolunk”. Hát rajtunk nem múlt! Jó hangulatban telt az este, ennek ellenére sem feledtünk meg a környezetvédelmi szabályokról. A tüzet hazaindítás előtt az előre odakészített vízzel eloltottuk, hogy véletlenül se okozzunk erdőtűzetet a kánikulában kiszáradt erdőben.

A SZERZŐ FELVÉTELE